

SULEQATIGIISSITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

UKA 2018/20

Tillie Martinussen

2019-imut aningaasanut inatsissatut siunnersuut

(Aningaasaqarnermut Naalakkersuisuoq)

(Inatsisartunut ilaasorta, Tillie Martinussen)

Pingaarnersiunerit pingaarnert ajorput

Aningaasanut Inatsissaq saqqummiunneqaqqaarami imaqartorsuungilaq - taava manna siunnersuut qaqqinneqarpoq, imaqarnerusoq aamma aningaasanut inatsimmut siullermut naleqqiullugu aningaasartuutitaqarnerusoq.

Saqqummiussineq kusanarpallaarsimangilaq aamma tukassimavoq aamma aningaasanut inatsissaq maannakkut saqqummiunneqartoq tuaviupiluunneqarsimasutut isikkoqarpoq siullertut saqqummiunneqaqqaartutut illuni.

Naqinnerlutaqaaloqaaq aamma tuaviinnaq allatanik pingaarnersiuisoqarsimavoq.

DAU-ikkut DA-kkullu inernerit naatsorsuutigineqarput pitsaajumaartut kisianni kingunerisariaqassavaa innuttaasut suli annerusumik akitsuusersuiffigineqarnissaat aamma innuttaasunut tungiineq kingulliunniarneqarpoq suli; sualummik meeqqat ulorianartorsiortut inuusuttut, utoqqaat piitsullu atunga at eqqarsaatigalugit.

Namminersorlutik Oqartussat suliffiutaasa sinneqartoortumik ilaannik agguagarsititsisarnerat suliffinnut uterteqqittariaqarput, atortunut akissaqaqqullugit imaluunniit innuttaasut kiffartuunneqarneranni akit appartinneqarsinnaaniassammata imaluunniit atorineqarsinnaagaluarput sanngiinnersatta inuunermi atugaasa pitsanngorsarnissaannut. Aningaasat tamarluinnarmik mittarfiliortiternissanut atorineqarput isumaqartoqarmat tamanna sunit tamanit pilluarnarnerpaajussasoq.

Aningaasanut Inatsissaq allangortinneqarsinnaangitsutut isikkoqarpoq.

Internetimi akit appartinneqalersaangillat, suleqatigiissitsisuni isumaqaraluarpuq nunami maani internet akeqartariaqanngitsoq, inuit naliginnaat pisiarisartagaasa nioqqutissat akii appartikkumaneqanngimmata inuuniarnikkut aningaasartuutit oqilisaaviginiarneqarpassinngillat. Assartuinnermut akit apparniarneqanngillat imaluunniit bilittit akii apparniarneqanngillat amerlanerit nunatsinni pinnersorsuarmi ikinngutiminnut ilaqtaminnullu tikeraarlutik angalasalernissaat pisaleqqullugu.

Sinneqartoorteqanngilarluunniit kollegialionernut, eqqumiitsuliornermut kulturimulluunniit atorineqarsinnaasunik imaluunniit meeqqanut inuusuttunullu suliniutinut nutaanut, ilinniartitaanermit imaluunniit persuttarneqarnerup kinguaassiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimanerup atornerlunneqarsimanerulluunniit kingunipiluisa ikiorserneqarnissaannut. Naagga, innuttaasut sipaartariaqarput uangut politikerit atuerusunerungatta. Kanngutsaappallaarujussuaqaagut.

DAU-saldoani sinneqartoorterup kinguneranik aningaasap nalinga appariaannaavoq taamaalissappat nunami maani innuttaaneq akisunerulissaaq. Allaffissornikkut ingerlatsinermi aningaasartuutit 2013-miit

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

2019-mi siunnersuutini annertuumik qaffariarput; Ukiumut 593 millioner koruuniniit 700 millioner koruuninut. Aamma Ilaqutariinnik sullissineq appariassaaq 185 mio. koruuniniik 61,5 millioner koruuninut. Peqqinnissaqarfimmut aningaasaliissutit qaffallatsiassapput naak immikkoormut aningaasaliisoqarnissaa pisariaqaraluartoq aamma taamaappoq ilinniartitaaneq.

Sanaartornermut Aningaasartuutit suli appasippallaaqaat eqqarsaatigissagaanni najukkani siuariartitsinnaagaluarnarat sualummik pisariaqartitsineq eqqarsaatigalugu, ineqarniarnikkut - uffa assersuutigalugu Narsami meeqqat atuarfiat, Saviminilerinermut Ilinniarfik, Sisimiuni timersortarfik, fritidshjemmit aamma nunami maani sumiiffinni allani atuarfiit meeqqueriviillu oqummik sussaajunnaaqqagaluartut. Innuttaasut iniminni napparsimalersarput maani INIMI pingaarnersiuisarnerput pisuulluni, tamannalu unitsittariaqarpoq.

Kommunit sissueqqusipput, inuutissarsiortut kattuffiillu suaartarput

Inuutissarsiortut ilinniartitsisullu kattuffiisa saqqummiuppaat allannguutissanut siunnersuutit piviusunngortitseqataaffigerusutatik aamma innarluutillit tarnimikkullu nappaatillit oqaaseqartartui partiit matuisa silataanni aningaasanik qinuloorput suliatik ingerlakkusukkaluarlugit.

Perorsaasut perorsaasullu inulerisut ukiuni qulikkaani arlalinni akissarsiaat ima qaffanngisaannartigaat allaat imminnut napatissinnaajunnaarsimallutik aamma utoqqartagut paarinerlunneqarput.

Peqqinnissaqarfimmi immikkoortuni tamani sulisut ulapittupilussuupput pitsaasumik peqqinnissakkut sullissinissaq qularnaarusukkaluarlugu - taamaakkaluartorli tamakku Aningaasanut Inatsisissami sunnguamilluunniit eqqaaneqarsimangillat.

Kattuffiit assigiimmillu ilinniagallit suleqatigiiffii nilliapput, tusaaneqaratilli.

Kommunit naammagittakatapput aamma ataatsimoorlutik tusagassiutinut nalunaarummik nassiussisariaqarnikuupput aamma tusaaneqaratik; oqaraluarput naammaleqaaq.

Kommunini inulerisut amingaatigilluinnarpagut.

Kommunini oqartussaaffiit amerligaluttuinnartut isumagineqarput aamma tatineqarput suli amerlanerusunik oqartussaaffinnik tiguseqqullugit kisianni aningaasartaqarneq ajortunik imaluunniit nukinnik. Uani siunnersuummi takusinnaavarput kommuninut bloktilskudit allannguuteqartussaangitsut taamaakkaluartorli oqartussaaffinnik amerliartuinnartunik tuniorartuarpagut.

Suliassaqarfiit iluamik ingerlalernaviangillat aningaasartaqanngikkunik aamma inuit sulisussat akissaqartinneqanngippata aamma naammattunik piginnaanilinnik. Allat tamarmik tamanna nalunngilaat.

Peqataanillu suut tamarmik Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu marloqiusamik allaffissornikkut aqunneqassasut piumasaraarput taamaasiornitsigut nunap sinnerata ilinniarluarsimasut sulisussaralui marloriaammik amerlassusillit tigoorarpagut - tamaasalu pisortaqarfinnut qilersorlugit.

Isummerfigikuunnigilarput Kangerlussuaq qanoq pineqassanersoq tipaatsunnarluinnarpasittumik angallanneq allanngortinneqarpat aamma naluarput sulisussat suminngaanniik pissarsiarissanerlugit, sumi najugaqassanersut aamma sumut akileraartassanersut mittarfissat nutaat sananeisa nalaani.

SULEQATIGIISITSUT
SAMARBEJDSPARTIET

Isiginngitsuusaarparput angallannermik aqqissuussineq nutaaq sinneqartoorutinngorsinnaagaaluartoq aamma takornariaqarneq naammattumik aningaasalersorumangilarput.

Inuutissarsiortut ilungersorput sulisussarserusukkaluarlutik - aporfilersuiarpugulli peqataanillu isumaqartinniarsarlugit kiffartuullutigit.

Killeqarfigut matoorpagut inuillu takornartat nikanarsarlugit naak nalunngilluinnaraluarlugu nikanarsarneqarneq qanoq misinnartartoq. Pissutsit pilersippagut meeqqat inuusuttullu akerartugaassutigisassaata oqaatsit, isikkorlu pissutigalugit aamma immikkuullarissumik isikkoqarneq pissutigalugu, pissutaavoq INIMI maani nuussimasunut oqaatsit atortakkagut aamma inunnut nunatsinnut asannittunut imaluunniit taakku ilaannut - imaluunniit maaniittunut allanik sulisussaqaqnginnerput pissutigalugu.

Immitsinnut paarilluanngilagut aamma inissaqartitsinngilagut takutissallugu assigiinngissuseq qanoq iluaqutissartaqarsinaatigisoq suleqatigiikkaanni. Assigiinngissuseq tunissutaasoq.

Innuttaasut sorsuutiginnittut

Tupinnanngitsumik takusarpagut meeqqat inuusuttullu sulit tunulliuunneqartuutut.

Pisarneq malillugu utoqqartagut, napparsimasortagut minnerunngitsumillu nunatta siunissai; meeqqat inuusuttullu aningaasalersugassatut allattukkani samanangaatsiamiiipput Aningaasanut Inatsimmi pingaarnersiuiinermut atatillugu.

Kanngusuusaarnaqaaq sualummik piffissami matumani takusinnaatillugit kattuffiit, utoqqaat, eqqumiitsuliortut aamma inuusuttut sorsuutiginnittut akerliutsutsimillu takutitseqattaartut.

Taamaaliorput meeqqat inuusuttullu ulorianartorsiortut inuuneri taakkunanngalu sullissisut atugaat pitsanngorsarusukkaluarlugit.

Inuit kinguaatsiutitigut kanngutsaattuliorfigineqarsimasut - inersimasut meeqqallu ikiorneqarnissaminnut utaqqilussinnarput uangullu taligut siaaginnarlugit isiginnaarluta "aqqiisarpugut" innersuussutiginnartarlugu naammattunik ilinniarsimasunik sulisussaqaqnginnerput. Aamma taamaappoq sumiginnakkat, persuttarneqarsiasut atornerlunneqarsimasullu eqqarsaatigalugit.

-Taligut siaaginnartussaangilagut neriuutigalugulu aqqaamagutta suliasat tammarumartut.

Aaqittariaqarpagut aningaasaliinitsigut sulisussanillu qularnaarinitsigut.

Ataatsimoorluta anguniagaqartariaqarpugut

Innuttaasut kikkuugaluartulluunniit ikiorneqarnissartik naatsorsuutigisinnaangilaat - ikiuisussanik aggertoqarnaviangilaq naak ilaqutariit taakkulu inuunerat aserorterneqartuaruutut.

Imminut toquttartut ikilnikuunngillat, inuit timikkut tarnikkullu nappaatillit qimarrapput, allatut sapilerlutik, ilinniarfiit oqupput imaluunniit ilinniartitsisussaaleqipput aamma inuutissarsiutinik nutaanik takunngisaannarpugut. Maani INIMI takusinnaangilarput pingaarnersiuiariaaserput allanngortittariaqarlugu.

Unikkallalaariarta. Allatut ajornartumik unikaallattariaqarpugut takullugulu eqqatsinni susoqarnersoq. Inoqatigut isaasigut isigisariaqarpagut inuutissarsiortissallu suunissaa assortuussutigiuunnaarlugu

SULEQATIGIISITSISUT
SAMARBEJDSPARTIET

paarlattuanik suleqatigiilertariaqarpugut nunatsinni innuttaasut tamarmik pitsaanerusumik atungaqaleqqullugit.

Takungaagatsigit ajunaarnersuaqarsimatillugu katersuiniarnerit soorlu Nuugaatsiami, takungaagatsigit Kunngissakku katinnerminni tunissutisiaat, takungaagatsigit meeqqat inuusuttullu ulorianartorsiortut pillugit kalerriutit nalunaarutillu qanoq amerlatigisut- imaluunniit inuit akarliussutsimik takutitsisut qanoq amerlatigisut aviisinukartarnersut politiinulluunniit aamma pinerlunnerit uparuarneqartut, utoqqaat soqutigineqanngitsut imaluunniit atukkat sussaangitsut taava innuttaasut kingutitik kiisarpaat taavalu imminut ataasiakkaarlutik imminnullu ikiorniarlutik sorsulersarput. Nunami maani ginnarusukkaluarlutik aqagussaq pitsaanerusoq angujumallugu, inuuneq pitsaanerusoq angujumallugu.

Sorsuutigaat pisortat ingerlatsinerat pitsaanerusoq imminnut allanullu kiffartuussisinnaasoq, peqqinnerulernissartik, meeqqamillu ilinniarluarnerunissaat kiisalu allat inersimasut atugarissaarnerulernissaat. Ilungersorlutik sorsuutigisarpaat pitsaanerusumik inuuneqalernissartik Akiorunnaariartigit sorsoqatigilerlugillu.

Inuunerat pillugu isumallualussinnartikkunnaariartigit inuunerallu ataqquimanagu.

Maani inimeeqinata puigorlugu - immitsinnut pinnata taakku sullittussaallutigit.

Puijoqinagit nunatsinni inuppassuit ullut tamaasa sorsuttut pitsaanerusumik inuuneqalerusukkaluarlutik aamma kinguaassamik pitsaanerusumik inuuneqarnissaat pillugu.

Kivitseqatigiinngikkutta - annertuumik - avataaniillu ikiuukkusuttut mattullugit taava siunissarput ilungersunassaqaq.

Imaassinnaavoq oqaatsikka Aningaasanut Inatsisissap saqqummiunnerani atussallugit eqqumiikujussinnaasoq, kisianni tassa piviusut taamaapput INIP matumap silataani.

Innuttaasut ikiorneqarnissaminnik pisariaqartitsipput, pisariaqartippaat pingaarnerutinneqarnissartik. Pisariaqartippaat pisariaqartitamik puigorneqannginnissaat.

Oqalugiarniunngitsoq aamma qineqqusaarnerniunngitsoq.

Pisariaqartippaat tusarneqarnissartik, takuneqarnissartik aamma sullinneqarnissartik, tv-mi qulliit qaminnerisa kingorna, immiartorfiup imaarnerata kingorna aamma qinersinerup naammassinerata kingorna.

Puigussanngilarput suligatta - taakku akileraarutaat akigalugit.